

ΤΑΞΗ: 3^η ΤΑΞΗ ΕΠΑ.Λ.

ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ/ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Τετάρτη 12 Απριλίου 2023

Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Α.ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1η δραστηριότητα

- A1.** Η ανοχή και η ευγένεια που επιδεικνύουν οι γονείς του Άλκη είναι για την αρθρογράφο παραδειγματική. Εντοπίζουν ως αιτία της δολοφονίας του γιου τους την απουσία ορθής αγωγής των δραστών και μακριά από εκδικητικές λογικές προτάσσουν τη θεραπεία του φαινομένου της βίας μέσα από τη συντονισμένη δράση της πολιτείας και της δικαιοσύνης. Η αρθρογράφος αναφέροντας ένα περιστατικό αποδοχής εντός της σχολικής αίθουσας, ξεκαθαρίζει ότι η βία αντιμετωπίζεται όταν όλοι οι φορείς της αγωγής καλλιεργήσουν με παραδείγματα τον σεβασμό και την ανεκτικότητα ως αντίδοτο στην αποκτήνωση των μαζών.
- A2.** Το ενδιαφέρον του αναγνώστη κινητοποιείται με πλήθος λεκτικών επιλογών σε όλη την έκταση της δεύτερης παραγράφου. Πιο συγκεκριμένα, το **έντονα φορτισμένο ύφος** της αρθρογράφου αποκαλύπτεται στο χωρίο «*μαυροντυμένες φιγούρες, με το βλέμμα χαμένο στο κενό*», με το οποίο καταδεικνύεται το βαθύ πένθος των γονέων που βιώνουν την απώλεια του παιδιού τους. Το **ρητορικό ερώτημα** που ακολουθεί, («*πόσος πόνος χωράει σε μια εικόνα;*»), τονίζει τα παραπάνω, προσδίδοντας στη γραφή **άμεσο και γλαφυρό ύφος**. Το ίδιο αποτέλεσμα έχει και η **μεταφορά** «*να σε ανοίγει σε μια άλλη διάσταση*», που δηλώνει το μεγαλείο ψυχής που χαρακτηρίζει τους γονείς του άτυχου Άλκη οι οποίοι διαπνέονται από ευγένεια, αισθήματα ανεκτικότητας και αλτρουισμού. Τέλος, το **β' ρηματικό πρόσωπο** («*να μπεις εκεί μέσα και να ταιριάζεις, να προσαρμοστείς*») καθιστά το λόγο **βιωματικό και παραστατικό**, δίνεται μια **αίσθηση διαλόγου** στο κείμενο ανάγοντας τη στάση των γονέων του Άλκη σε σύμβολο πνευματικής και ψυχικής υγείας, οι οποίοι παροτρύνουν έτσι το σύνολο της κοινωνίας να ακολουθήσει το παράδειγμά τους.

Σημ: Στην ενδεικτική απάντηση χρησιμοποιήθηκαν περισσότερα από δύο στοιχεία. Είναι αυτονόητο ότι ο μαθητής μπορεί να επιλέξει όποια δύο στοιχεία επιθυμεί, για να στηρίξει την απάντησή του

2η δραστηριότητα

- A3.** Με τα εισαγωγικά: «Δεν κρατάμε κακία σε κανέναν» και «Αυτά τα παιδιά μεγάλωσαν χωρίς αγάπη» της πρώτης παραγράφου ο συγγραφέας επιθυμεί να αποδώσει τα ακριβή λόγια των γονέων του άτυχου Άλκη σε ευθύ λόγο. Με αυτό τον τρόπο, προσδίδεται στο κείμενο αίσθηση προφορικότητας και διακειμενικότητα. Διασπάται η μονοτονία του λόγου και διευκολύνεται ο αναγνώστης να βιώσει άμεσα τις απόψεις της αρθρογράφου μέσω δύο ενδεικτικών παραδειγμάτων μεγαλοσύνης.

Η περιγραφή παρατηρείται σε δύο χωρία της δεύτερης παραγράφου. Ενδεικτικά παρατίθενται τα: «Μαυροντυμένες φιγούρες, με το βλέμμα χαμένο στο κενό μιας απώλειας που δεν ξεπερνιέται» και στο «Οι γονείς του Άλκη. Πιασμένοι χέρι-χέρι. Χλωμοί. Παροπλισμένοι». Η περιγραφή αναπαριστά με λεπτομέρεια την κατάσταση θρήνου και τα πρόσωπα της τραγωδίας και συμβάλλει πειστικά στη «σκηνοθεσία» του κειμένου. Ο αναγνώστης ανασυνθέτει μέσω αυτής θεατρικά την κατάσταση που επικρατεί στα θύματα. Το παρόν τους φαντάζει τραγικό και η προοπτική ενός αισιόδοξου βίου έχει ματαιωθεί.

Το ρήμα «ανοίγω» χρησιμοποιείται μεταφορικά, για να δηλώσει η αρθρογράφος με έμφαση και αμεσότητα τα νέα γνωρίσματα που μπορεί να αποκτήσει όποιος βιώνει ανείπωτο πόνο, την αναζήτηση της δικαίωσης.

- A4.** νωπή: πρόσφατη

παλέψουν: διαχειριστούν

πόνος: θρήνος

πυρήνα: κέντρο

θυμό: οργή

απελπισία: απόγνωση

3η δραστηριότητα

A5. Επικοινωνιακό Πλαίσιο: Άρθρο

Τίτλος: Η Θυματοποίηση στον «ιερό» χώρο του σχολείου

Πρόλογος

1^ο ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Αίτια ύπαρξης φαινομένου

- Ορμονικές διαταραχές την περίοδο της εφηβείας που καθιστούν το παιδί πιο βίαιο
- Λανθασμένος παραδειγματισμός από τηλεόραση και βινεοπαιχνίδια
- Επικράτηση αποπνευματοποίησης, κυνισμού, αφιλοσόφητου βίου στην κοινωνική ζωή
- Τεχνοκρατική εκπαίδευση, απουσία ουμανιστικής παιδείας από το βασικό πρόγραμμα διδασκαλίας
- Στερεότυπα, μιμητισμός, κομπορμισμός
- Αποτυχία του σχολείου να επιτελέσει σωστά τον κοινωνικοποιητικό του ρόλο
- Αντίδραση στην ενδοοικογενειακή βία που ενδεχομένως το παιδί βιώνει
- Διάθεση να προβάλει την κοινωνικοποιητική του ανάγκη ή ενδόμυχη διάθεση να ηγηθεί, να τονώσει την αυτοπεποίθησή του

2^ο ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Τρόποι Αντιμετώπισης

- Παρουσία ειδικού Ψυχολόγου σε κάθε σχολική μονάδα
- Αυστηροποίηση πλαισίου καταγραφής και απόδοσης ποινών επί πιστοποιημένων περιστατικών bullying
- Συμβουλευτική στους γονείς προκειμένου να μάθουν να χειρίζονται περιπτώσεις θυματοποίησης
- Ενημέρωση μέσω της εκπαιδευτικής τηλεόρασης την οποία οφείλουν να παρακολουθούν οι νέοι ως ενεργοί πολίτες
- Να ενσπείρει η οικογένεια στο παιδί υψηλό βαθμό συναισθηματικής νοημοσύνης
- Να αφιερώνει η οικογένεια χρόνο για εποικοδομητικό διάλογο
- Ανάδειξη εντός της σχολικής αίθουσας της διαφορετικότητας και ενίσχυση των δεσμών συνεργασίας και αποδοχής (ομαδοσυνεργατική αγωγή)
- Εκμάθηση της αξίας του αυτοελέγχου από την οικογένεια και το σχολείο

Επίλογος

Σημ: Είναι αυτονόητο ότι οι απαντήσεις είναι ενδεικτικές. Οποιαδήποτε τεκμηριωμένη απάντηση, δομημένη στη βάση της λογικής τεκμηρίωσης, είναι απολύτως αποδεκτή.

Β΄ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

1^η δραστηριότητα

- B1.** Στο κείμενο γίνεται αναφορά στο κοινωνικό φαινόμενο του σχολικού εκφοβισμού (bullying). Η Ελευθερία Βογιατζάκη περιγράφει τον εκφοβισμό που βίωσε στο σχολικό της περιβάλλον, τον χλευασμό, τις κοροϊδίες και τα άσχημα συναισθήματα τα οποία ένιωθε τόσο έντονα ώστε να θέλει να κρυφτεί. Με αποφασιστικότητα όμως απορρίπτει τον εκφοβισμό και στηρίζεται στην εσωτερική της δύναμη και την αγάπη οικείων προσώπων.

2η δραστηριότητα

- B2.** Στο τραγούδι κυριαρχεί το α΄ ρηματικό πρόσωπο (“θα πάω”, “κρυφτώ”, “φοβάμαι”) και ταυτόχρονα στην προτελευταία στροφή επικρατεί η προστακτική έγκλιση (“Άκουσε / Άλλαξε / Μάθε”). Με το α΄ ρηματικό πρόσωπο η στιχουργός μιλώντας για μια προσωπική της ιστορία από τα σχολικά της χρόνια θέλει να προσδώσει βιωματικό περιεχόμενο στο τραγούδι και οι σκέψεις της θυμίζουν εσωτερικό μονόλογο με έντονα εξομολογητικό τόνο. Με την προστακτική έγκλιση ο διδακτικός τόνος των λόγων της στιχουργού αποκτά διαστάσεις έντονης προτροπής. Η Βογιατζάκη υποδεικνύει τον σωστό τρόπο με τον οποίο θεωρεί η ίδια ότι πρέπει να αντιμετωπίζεται κάθε μορφή βίας και το μήνυμά της μεταδίδεται άμεσα στον αναγνώστη μέσα από την αίσθηση διαλόγου που προσδίδεται από την προστακτική και το β΄ ενικό πρόσωπο.

- B3.** Η επανάληψη της φράσης “Ένα ΟΧΙ θα πω” αξιοποιείται στο τραγούδι για να δώσει έμφαση στη σθεναρή αντίσταση που θέτει το ποιητικό υποκείμενο και που πρέπει να θέτουμε όλοι απέναντι στη βία. Η επανάληψη λειτουργεί ως υπενθύμιση του κεντρικού νοήματος του τραγουδιού, καθώς ο κεντρικός άξονας είναι η αποπομπή και αντιμετώπιση κάθε φαινομένου βίας. Έτσι, η στιχουργός προτρέπει τον αναγνώστη μέσα από τη δική της δράση να αντισταθεί και να αντιμετωπίσει τη βία που υφίσταται, επαναλαμβάνοντας αυτό το μήνυμα.

3η δραστηριότητα

- B4.** Η Ελευθερία Βογιατζάκη δίνει ένα ξεκάθαρο μήνυμα για την αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας. Τονίζει ότι πρέπει όλοι να αντισταθούν σθεναρά απέναντι στο φαινόμενο και να αντιμετωπίσουν τον εκφοβισμό και τους δράστες στα μάτια. Προτρέπει όσους αντιμετωπίζουν θέμα εκφοβισμού να μην υπολογίζουν τα κακόβουλα σχόλια, να στηρίζονται στην εσωτερική τους δύναμη και να επιλέγουν στο πλάι τους ανθρώπους που πραγματικά τους αγαπούν.

Είναι αυτονόητο ότι οι νέοι δεν θα πρέπει να δείχνουν καμία ανοχή στο φαινόμενο του εκφοβισμού. Η αλληλεγγύη και τα ανθρωπιστικά αισθήματα είναι αυτά που θα πρέπει να κυριαρχούν στις ψυχές τους και να έχουν υπόψη τους πως ο σεβασμός στην προσωπικότητα του κάθε ατόμου είναι προαπαιτούμενο για την ομαλή λειτουργία και συνοχή του κοινωνικού συνόλου. Η αγάπη για τον συνάνθρωπο, ο εσωτερικός σεβασμός και η αξιοπρέπεια θα οδηγήσει τους νέους στην ορθή συμπεριφορά απέναντι στον εκφοβισμό.

Σημ.: Οποιαδήποτε πρόταση για τη στάση που πρέπει να τηρείται απέναντι στο φαινόμενο είναι αποδεκτή, αρκεί να είναι επαρκώς τεκμηριωμένη.